

DANIEL BUREN

Yerleştirilmiş alıřma / in situ

ulan Yapıtların Betimi ve Düzeni

ekli: Çerçevesiz, 156 x 130,5 cm (Sunta ve beyaz plastikten yapışkan serit). Çerçevesizle yapılan bu çalışma, galerinin ön odasında, girişin sonunda yer alan bir mimari ayrıntıdan yola çıkıyor. Duvarda konumlanmış bir oyuktan oluşan bu mimari ayrıntı, söz konusu çerçevelerin boyunu tanımlayan ölçüyü verirken, mekândaki konumuyla da, galerinin ön odasını ve yine galerinin bir parçası olan dış mekânı belirten ritmik düzenin sabit başlangıç noktasını oluşturuyor. Galeri, içeride ve dışarıda, tüm zemini ve tüm duvarları örten, bej rengi kare seramik karolarla tanımlanmış ve belirginlik kazanıyor. 130,5 cm genişliğinde, 156 cm yüksekliğinde ve kenarı 17,4 cm eninde, suntuadan bir çerçeve, söz konusu oyuk "çerçeveleyerek" takılıyor (fotoğraf 2, planda 1 numaralı çerçeve). Bu çerçevenin konumlanması, zeminden yüksekliklerini belirleyerek, öteki çerçevelerin konumlanmasına da yol gösteriyor. Dört sunta çerçeve (üç boyutlu) ile duvara doğrudan yapıştırılmış aynı boyda dört çerçevenin (iki boyutlu) yardımıyla tüm odanın ritmik bir düzene kavuşturulmasını sağlayan ölçülendirmeler, çerçevelerin yataydaki mekânsal konumlarını belirliyor (fotoğraf 1). Odanın tüm iç çevre yüzeyinin ritmik bölünmesi, öğeler (çerçeveler) arasında bırakılan boşlukların keskinlikle eş kılınmasıyla gerçekleştiriliyor. 8 çerçeveli yüzey (156 cm) 8 boş yüzeyle (175,37 cm) seçenekli olarak sıralanıyor ve tümü odanın çevre ölçüsünü veriyor. Bu ritmik düzen, dışarı da (kapak fotoğrafı) aynı ölçülerle korunuyor. Tek fark ise, tüm çerçevelerin (iki boyutlu) karo döseli duvarlara doğrudan yapıştırılması oluyor. İçeride olduğu gibi, çerçevelerin sayısı yine sekiz, bu, ön odanın çevre ölçüsüyle dışarıdaki karo döseli tüm duvarların toplam açının ölçüsünün aynı olduğunu rastlantı gösteriyor. Yukarıda tanımlanan düzenleme/bosluk ilkesi büyük bir titizlikle uygulanırken, girişleri ve yüzeylerin tüm rastlantısal değişimlerini de izliyor. Örneğin, sunta çerçevelerden biri (üç boyutlu) (planda 7 numaralı çerçeve), gelişigüzel konumlanamayacağından; giriş kapılarında biriyle yanındaki duvarın üzerinde yer alıyor ve kapıyla duvar farklı düzlemlerde bulunuyor. Bu yüzden çerçeve, duvardaki yerinin doğru olmasını sağlamak için kesiliyor (burada sunta çerçevenin yalnızca üç kenarı var) ve eksik kalan bölüm, beyaz plastikten yapışkan seritlerle doğrudan cam kapıya yansıtılıyor (fotoğraf 1, sağdaki çerçeve). Seritler, başka yerlerde de yine örtülü alanların düzensizliklerini ortaya çıkarıyor. Duvarın eksik kaldığı durumlarda (ön odadan öteki iki odaya geçiş için bırakılan mimari açıklıklar ya da giriş merdiveninin duvara müdahalesi), çerçeve öğelerin de bir bölümü ortadan kayboluyor (planda 2, 4 ve 16 numaralı çerçeveler).

Çerçeveleyerek Çerçeve, 156 x 130,5 cm, kenar eni 17,4 cm (Boyalı sunta, kırmızı Bayrak Kırmızı*, beyaz plastikten yapışkan serit). Öncekilerle aynı boyda bir çerçeve, ikinci odada (yine aynı yükseklikte), duvardan geri çekilmiş üçlü oyukta çerçeveleyiyor (fotoğraf 4). İlk odada oyukun model oluşturmuş olmasına karşın burada oyukla çerçeve arasında boy ya da biçim ilişkisi bulunmuyor. İlk odada oyukun tam çerçevenmişliğine göre burada çerçeveleme belirsizlik gösteriyor, oyuk bir yandan (kısmen) çerçeveleyenirken, bir yandan da kırmızı çerçeveyi (yine kısmen) çerçeveleyiyor.

19 Karo: Üçlü kare, 51,45 x 51,45 cm, her karo 10,5 x 10,5 cm (Kontırplak, boya, beyaz plastikten yapışkan serit). 4 ayrı renkte (Cam Göbeği, Deniz Mavisi, Krem ve Toz Pembe)* 4 küçük parça, önceki parçanın yer aldığı odada, her duvarın (ya da duvar parçasının) tam ortasına yerleştirilmiş bulunuyor ve tasdikları renklerin Türk alfabesindeki sırasına göre, soldan sağa sıralanıyor. Kareler, galerinin zeminini ve duvarlarını örten karolarla aynı boyda ve karoların üzerine doğrudan yapıştırılmış. Bu parçaların her biri söylele biçimleniyor: Tam merkezde tek bir ahşap kare (bütünü oluşturan ölçü

birimi ve biçim), tüm çevresinde bir seramik karo eninde boş bir yüzey (fon), bu yüzeyin ya da fonun çevresinde, 16 ahşap kareden oluşmuş kare (biçim) bir çerçeve, bu çerçevenin çevresinde, yine doğrudan seramik karolarla (fon) oluşmuş başka bir çerçeve ve bu son çerçeveyi çevreleyen, duvarın kalan bölümü (fotoğraf 3, 5, 6).

Füg: Friz, Uzunluk 11,55 m, yükseklik 21 cm, her karo 10,5 x 10,5 cm (Kontırplak, boya, siyah plastikten yapışkan serit). Ve sonunda üçüncü oda (aynı zamanda büro işlevi görüyor), üst bölümünde, 110 kare öğeden oluşan bir frizle çevreleniyor. Odanın tüm çevresini dolanan friz iki seramik karo eninde, frizi oluşturan ve doğrudan duvara yapıştırılan ahşap kareler, sırayla bir üstte bir altta konumlanıyor (fotoğraf 7, 8). Odanın tüm çevresi 110 seramik karo uzunluğunda ve 110 ahşap kare önce beyaza boyanmış, daha sonra da üzerlerine, 8,7 cm genişliğinde siyah plastikten yapışkan seritler, aralarında 8,7 cm'lik beyaz boyanmış yüzeyler bırakılarak (daha önce tanımlanan öteki parçalardaki işleme kosut olarak) yapıştırılmış. 10,5 cm genişliğindeki ahşap karelerin, 8,7 cm genişliğindeki seritlerle düzenli olarak örtülmesi, her biri ötekenden farklı 110 ayrı öğenin ortaya çıkmasına yol açıyor. Öğelerin bir üstte, bir altta ardışık konumlanması, ilk bakışta, eş bölümlenmenin (beyaz, renk, beyaz... 8,7 cm, 8,7 cm, 8,7 cm...) bu kez uygulanmadığı sanısını uyandıran görsel bir bulanıklık yaratıyor. Ne var ki bu doğru değil ve benim "görsel araç" olarak adlandırdığım bu bölümlenme (es ölçüde olmak üzere, beyaz, renk, beyaz... seçenekli dizisi), 1965'ten bugüne istisnasız tüm çalışmalarında bozulmadan korunan tek ortak değişmez işaretler ve imgelemin sonsuza dek değişken kaldığı tüm diğer olası öğeler arasında yer alır.

Sonuç: Bu serginin tüm parçaları, doğrudan onları kabul eden yerden "esinlenilerek" in situ (yerinde) oluşturulmuştur ve kullanım biçiminin titizlikle izlenmesi koşuluyla, ya da başka bir deyişle, ayrı ayrı ya da birlikte gösterilmelerine olanak verecek oyunun kurallarının sıkı sıkıya uygulanmasıyla, yeniden başka bir yerde "oyuna" sokulabilir. Böyle bir durumda, biçimlenmelerinin, düzenlenmelerinin yeni kabul yerine bağlı olacağı açıktır, gerektiğinde tasdikları anlam da keskin bir değişime uğrayacaktır.

Daniel Buren

İstanbul, 29 Ocak 1991

(Türkçesi Aykut Köksal)

*Özgün metinde Türkçe

Description et organisation des oeuvres exposées

Alternance: Cadres: 156 cm x 130,5 cm (aggloméré et bande plastique blanche auto-collante). Ce travail, réalisé avec des encadrements, est suggéré par un détail architectural se trouvant dans l'antichambre de la galerie, à gauche de l'entrée. Ce détail architectural est une niche qui définit les dimensions des encadrements et qui, par la place qu'elle occupe dans cet espace, constitue le point de départ fixe de l'ordre rythmique de l'antichambre de la galerie et de l'espace extérieur qui en fait partie. La galerie est définie et déterminée par les carreaux de céramique beige qui recouvrent les murs extérieurs et intérieurs ainsi que le sol. Un cadre en aggloméré de 130,5 cm de large, 156 cm de hauteur et dont les bordures sont de 17,4 cm de largeur est placé au mur pour encadrer la niche (photo 2, cadre no.1 sur le plan). L'emplacement de ce cadre détermine la hauteur à partir du sol et constitue un guide pour la mise en place des autres cadres. Quatre cadres en aggloméré (tridimensionnels) et quatre cadres de même taille que les précédents mais définis par le collage directement sur les murs, de bandes auto-adhésives blanches (bidimensionnels) créent l'agencement rythmique de toute la salle et définissent ainsi l'espace horizontalement. La division rythmique de toute la surface intérieure est réalisée par les dimensions rigoureusement égales des vides entre les éléments (cadres). L'alternance entre les 8 surfaces encadrées (156 cm) et les 8 surfaces vides ((175,37 cm) donne la mesure totale du contour de toute la salle. Cette ordonnance rythmique est sauvegardée avec les mêmes mesures à l'extérieur (photo de couverture). La seule différence c'est que tous les cadres (bidimensionnels) sont collés directement sur les murs carrelés. Comme c'est le cas à l'intérieur, le nombre de cadres est toujours de huit et ceci prouve que la mesure du contour extérieur est la même que la mesure de développement de tous les murs intérieurs recouverts également de carreaux (coïncidence?). Le principe agencement/vide décrit plus haut est appliqué avec la plus grande précision et suit les renforcements ainsi que les variations des surfaces. Par exemple, un des cadres en aggloméré, (tridimensionnel) (cadre no.7 sur le plan) n'est pas placé au hasard mais à la place exacte que lui impose la règle du jeu choisie; il se trouve donc sur le mur à côté de la porte, or la porte et le mur ne sont pas sur le même plan. Le cadre est donc coupé afin de lui assurer un emplacement correct (nous avons ici seulement les trois côtés du cadre, voir photo n°1 à droite) et la partie qui manque est remplacée par une bande plastique auto-collante appliquée directement sur la vitre de la porte (voir photo de couverture à droite). C'est d'ailleurs à ce point précis où le cadre n°7 se découpe sur la porte en verre, que la série de cadres collés à l'extérieur prend appui pour s'installer. Le fragment du cadre n°7 (voir plan) est donc également un fragment complétant le cadre n°10 à partir duquel les cadres du n°9 au n°16, s'installent. Les bandes font aussi ressortir les irrégularités existant ailleurs. Dans les endroits où le mur manque (les espaces architecturaux réservés au passage de l'antichambre aux deux autres salles ou bien aux points de contact entre l'escalier d'entrée et le mur), une partie des éléments des cadres se perd (cadres nos. 2, 4, et 16 sur le plan).

Encadrement: Cadre de: 156 cm x 130,5 cm, largeur des bordures 17,4 cm (aggloméré peint, rouge Bayrak Kırmızı* (rouge de drapeau), bande plastique blanche autocollante).

Un cadre de même dimension que les précédents encadre la niche dans la deuxième salle (toujours à la même hauteur) (photo 4). Bien que la niche dans la première salle fasse office de modèle, il n'existe aucune relation de taille ou de forme entre la niche et l'encadrement de la photo n°4. Contrairement à l'encadrement parfait de la niche se trouvant dans la pre-

mière salle (photo n°2), l'encadrement ici n'est pas parfait, la niche est d'une part encadrée (partiellement) et d'autre part c'est le cadre rouge qui est encadré (toujours partiellement) par les parties de la niche qui l'excèdent.

49 Carrés: Soit 2 cadres carrés entourant un carré simple. Ce premier carré (10,5 x 10,5 cm) se trouve au centre de ces 49 carrés collés sur le carreau en céramique. Le second cadre (52,5 x 52,5 cm) (comportant 16 carrés) entoure le premier carré à une distance égale à 1 carreau (revêtement mural de 10,5 cm de côté) (voir photos n°5 et n°6).

Le cadre extérieur (94,5 x 94,5 cm) (ou premier cadre = 32 carrés) entoure le second, à un carré de distance de celui-ci (voir photos n°3, n°5 et n°6).

Matériaux: contreplaqué, bandes plastiques auto-adhésives blanches, peinture. Sont faites 4 pièces identiques au point de vue des mesures mais de 4 couleurs différentes:

Cam Göbeği, Deniz mavisi, Krem ve Toz pembe*(verdâtre, bleu ciel, crème et rose pompon). Chacune des pièces est placée au milieu de chaque mur ou pan de mur de la salle où la pièce précédente était placée, et les quatre ensembles ont été placés de gauche à droite, en suivant l'ordre alphabétique du nom des couleurs en turc. Les carrés sont de la même taille que les carreaux recouvrant les murs et les sols de la galerie et sont collés directement sur les carreaux.

Fugue: Frise, Longueur 11,55 m, hauteur 21 cm, chaque carreau de 10,5 cm x 10,5 cm (contreplaqué, peinture, bande plastique autocollante noire). Finalement, une frise composée de 110 éléments carrés, entoure la partie supérieure de la troisième salle (qui sert également de bureau). Cette frise est de la largeur de deux carreaux de céramique et les carrés de bois formant la frise sont collés directement sur le mur et placés alternativement au dessus et au dessous d'une ligne donnée (photos 7, 8). Le contour total de la salle est d'une longueur de 110 carreaux de céramique. Les carrés de bois sont d'abord peints en blanc et des bandes de plastique noir de 8,7 cm de largeur sont collés sur ces carrés en laissant un intervalle de 8,7 cm de surface peinte en blanc (selon le système qui régit les autres pièces). 110 éléments différents les uns des autres apparaissent en couvrant les carrés de bois de 10,5 cm de largeur de façon régulière avec des bandes de 8,7 cm de largeur. L'ordonnement de ces carrés placés alternativement au-dessus et au dessous d'une ligne donnée crée une illusion d'optique qui brouille l'image et on a l'impression d'un manque d'égalité entre les éléments (blanc, couleur, blanc, 8,7 cm, 8,7 cm, 8,7 cm). Or, ce n'est pas le cas et mais ce type de division que je nomme "outil visuel" (une série d'éléments de même taille blancs, colorés, blancs) est la seule marque distinctive de mon travail qui n'a pas changé depuis 1965. Elle constitue le seul et unique élément invariant parmi tous les autres variables.

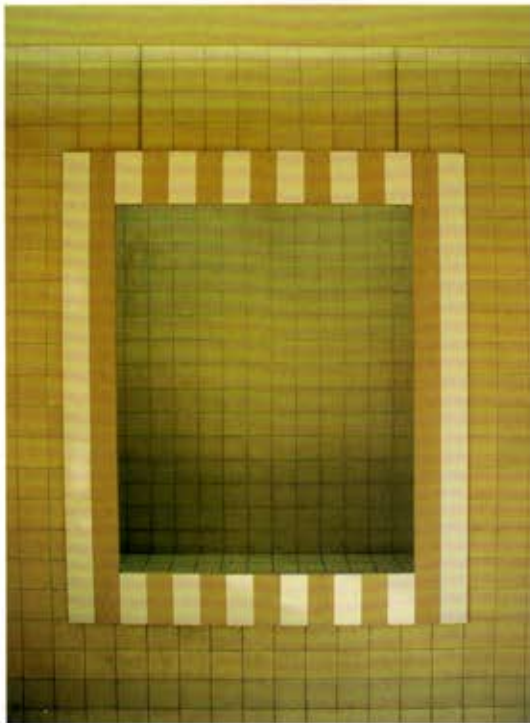
Résultat: Toutes les pièces de cette exposition ont été créées "in situ" en s'inspirant des espaces où elles ont été installées directement. Elles peuvent à nouveau jouer leur rôle ailleurs, à condition de suivre scrupuleusement le "mode d'emploi" ou, en d'autres termes, en appliquant rigoureusement les règles du jeu qui permettront de les utiliser ensemble ou séparément ailleurs. Dans un tel cas, il est clair que l'agencement devra être fait conformément à leur nouvel emplacement, et que leur sens subira une modification capitale.

Daniel Buren

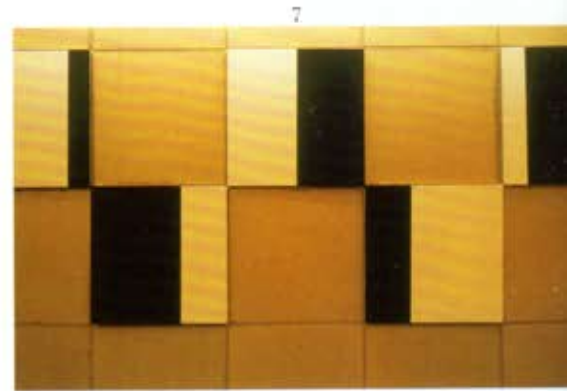
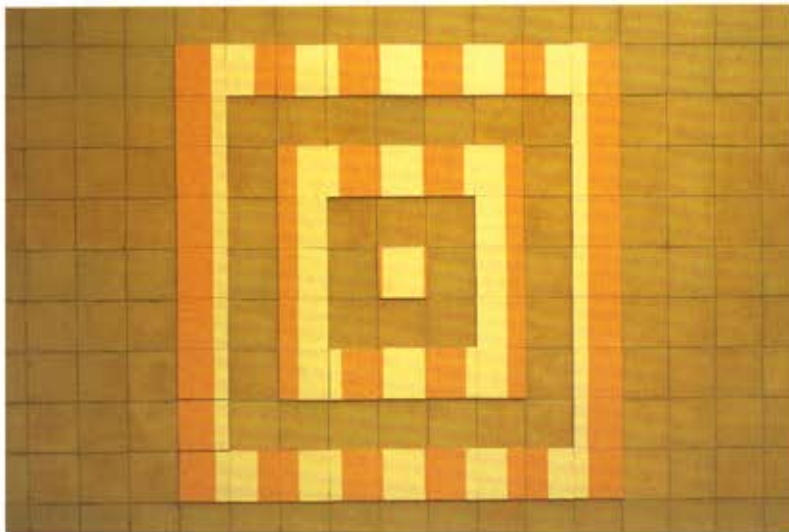
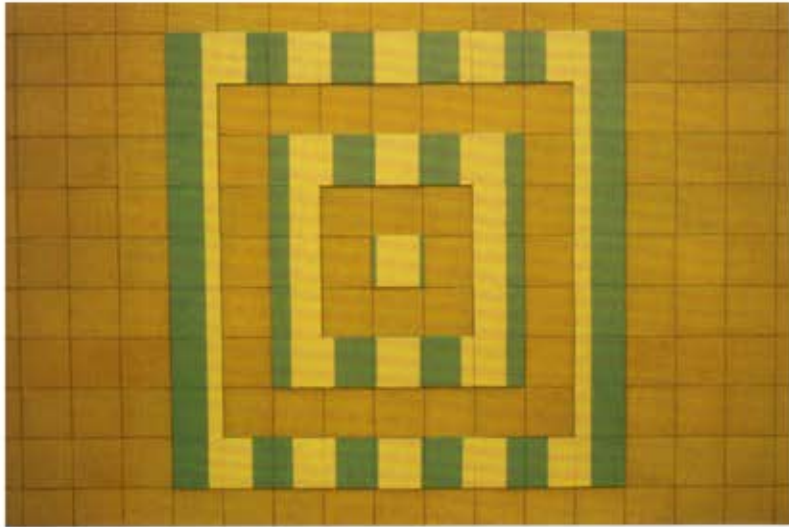
Istanbul, 28 Janvier 1991

(Texte turc Aykut Köksal)

* En turc dans le texte original

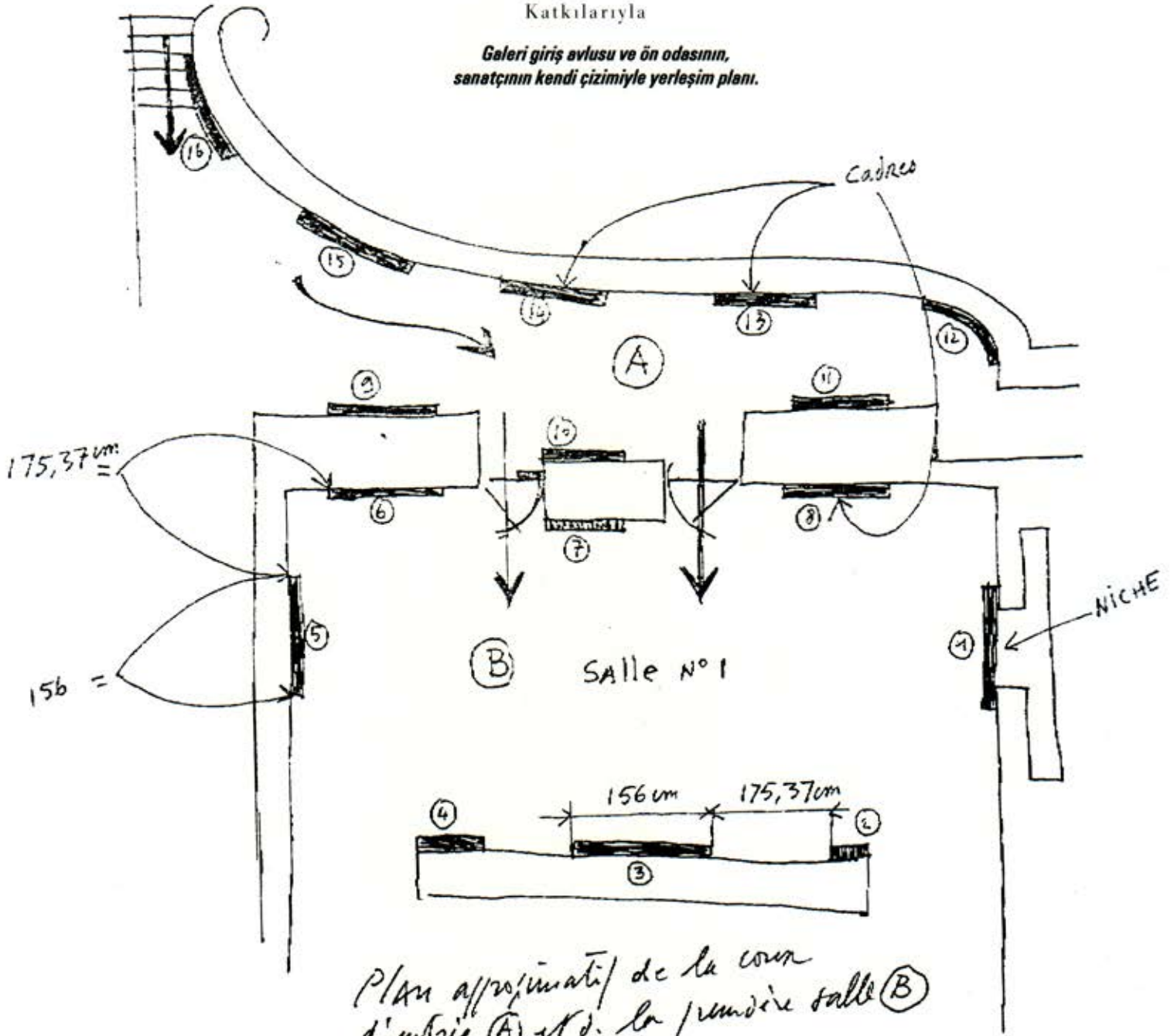

Katkılarıyla

*Galeri giriş avlusu ve ön odasının,
sanatçının kendi çizimiyle yerleşim planı.*

26 OCAK - 27 ŞUBAT 1993